

INNOVATIONSKLUSTER | ENERGIEFFEKTIVA SMÅHUS

Vi som pratar idag

Katarina Westerbjörk, WSP

Agneta Persson, Anthesis

Sara Borgström, WSP, koordinator BeSmå

Dagens program

1. Vad är BeSmå?
2. Potential för energieffektivisering i Svenska småhusbeståndet
3. Frågor

Förändringar i samhället och energisystemet gör att vi behöver använda våra resurser mer effektivt

Efterfrågeflexibilitet

Kraftig utbyggnad av förnybart

Digitalisering

Ökad elektrifiering

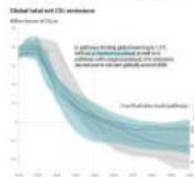
HYBRIT – produktion med fossilfri el

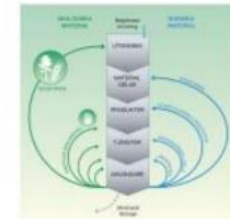
Elektriska fordon

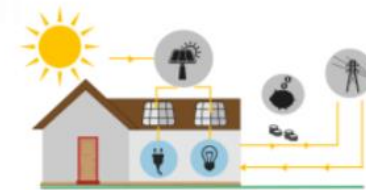
Energieffektivisering som hävstång för kommersialisering och export

Cirkulär ekonomi

Konsumenter blir producenter

Fyra viktiga effekttutmaningar

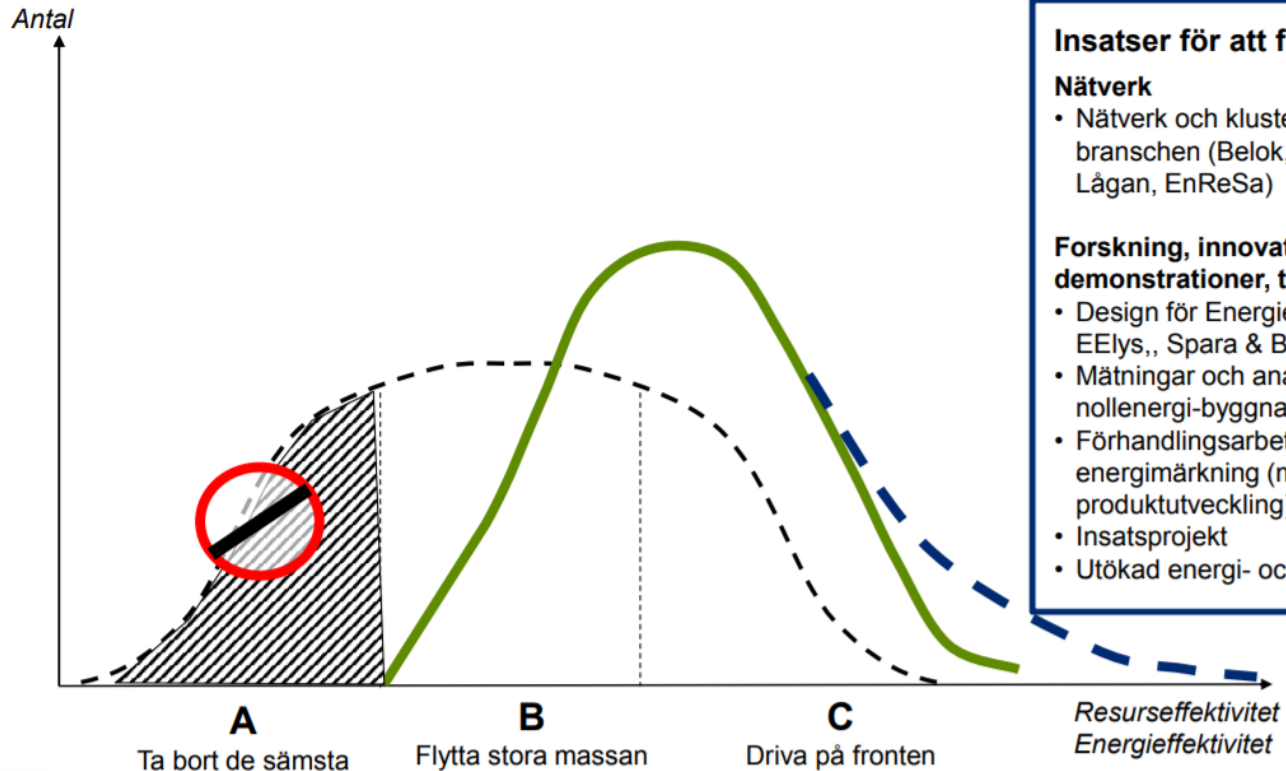
BESMÅ INNOVATIONSKLUSTER

- Driver utvecklingsprojekt för energieffektiva småhus (nya & befintliga)
- Finansieras av Energimyndigheten och aktörer i småhusbranschen
- Tar fram metoder och verktyg för att undanröja hinder för bred marknadsintroduktion av energieffektivitet i småhussektorn

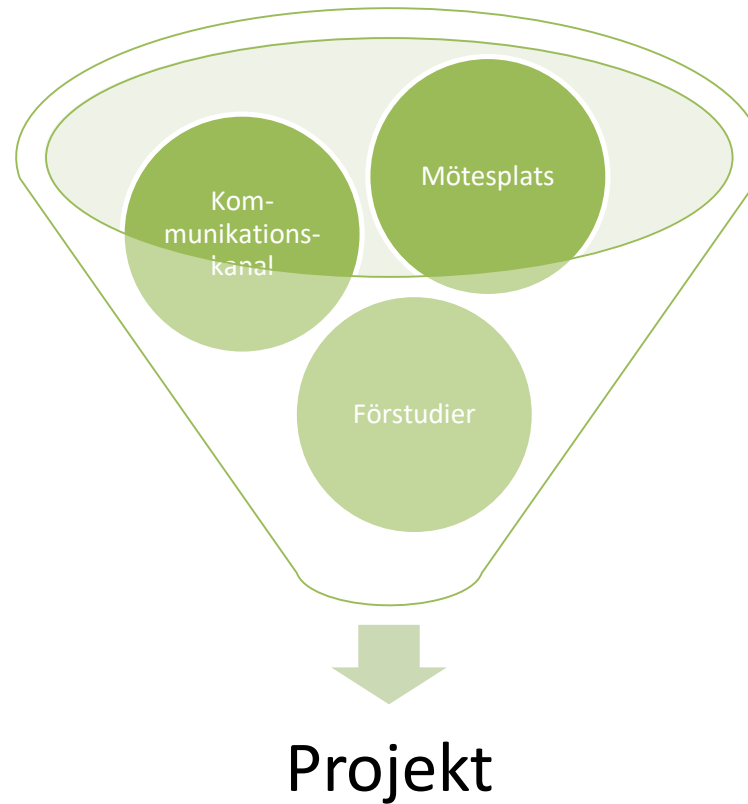
- Förstudier
- Demonstrationsprojekt
- Teknikupphandlingsprojekt
- Teknikutvecklingsprojekt
- Verktyg
- Incitamentsmodeller
- Spridning av resultat och erfarenheter

En mix av insatser kan driva på fronten och samtidigt flytta den stora massan

BeSmå innovationskluster

Aktörer i småhusbranschen som mottagare

Referensgrupp och styrgrupp samt övriga aktörer inom projektering och tillverkning av småhus

- Träbyggnadskansliet
- BWG Homes
- Eksjöhus
- Götenehus
- Sv. Kyl- och värmepumpföreningen
- Installationsföretagen
- Hjaltevadshus
- Moelven
- Flexator
- Svensk husproduktion
- Derome Hus
- Anebyhusgruppen
- Skandinaviska Ecohus
- Fiskarhedenvillan
- EKR Göteborg
- Marbodol
- ElitfönsterAB
- Svenska Fönster
- Solenergiföreningen
- Svensk Ventilation
- Trivselhus

BeSmås fördjupningsområden 2019

Värme och
ventilation

Klimatskal

Verifiering
och mätning

Fossilfria
småhus

Beslutsstöd
och beteende

Sol och
smarta hem

BeSmå pågående arbete 2019

driver eller följer

Värme och ventilation

- Ansökan projekt: Demoprojekt kombinerade värme/ventilationssystem
- Behovsstyrd ventilation i bostäder- verklig energibesparing och inomhusklimat

Klimatskal

- Framtidens biobaserade byggande och boende
- Invändig tilläggsisolering (med BeBo)

Verifiering och mätning

- Vidareutveckling av beräkningsverktyget TMF Energi
- Verifiering av beräkningsverktyget TMF Energi

Fossilfria småhus

- Förstudie: Klimatpåverkan från småhus i ett livscykelperspektiv
- Trägrund
- Vägledning för att mäta och följa upp sina utsläpp, SB/Fossilfritt Sverige

Beslutsstöd och beteende

- Mervärden av energieffektiva småhus
- Potential för energieffektivisering i småhussektorn
- Hållbar renovering av småhus
- One Stop Shop

Sol och smarta hem

- Prognostisering för styrning av lokalt batterilager
- Ansökan förstudie: Styrning befintligt bestånd
- Från solet till användare med minsta möjliga förlust
- Ansökan: Verifiering egenanvändning solet enligt BBR

Kombinerade värme och ventilationssystem för lågenergihus i nordiskt klimat

Tack och frågor?

Sara Borgström

sara.borgstrom@wsp.com,

010-722 75 02

Prenumerera på vårt nyhetsbrev (e-post till mig)

www.besma.se

Följ BeSmå på LinkedIn

Beräkning i HEFTIG

ENERGIEFFEKTIVISERINGSPOTENTIAL I SMÅHUS | 2019-06-10

AGNETA PERSSON, KATARINA WESTERBJÖRK & ANDERS GÖRANSSON

Potentialbedömning Småhus

Den senaste bedömningen av samlad energieffektiviseringspotential i småhus gjordes år 2012.

Det var en snabb uppjustering av en analys från år 2002. Mycket har hänt på energieffektiviseringsområdet sedan dess.

Denna förstudie syftar till att skapa en aktuell bild av energieffektiviseringspotentialen i den svenska småhusektorn

Metodik:

- Val av åtgärder
- Identifiera kostnader och energibesparingspotentialer
- Bedömning av utrullningstakt och avgränsningar
- Beräkning i HEFTIG
- Potential i fyra scenarier
 - Teknisk potential
 - Ingenjörspotential
 - Rimligt genomförande
 - Halvering av energianvändningen

Om HEFTIG (Husens EnergiFramtid I Genomlysning)

- Programvara för att simulera vilken påverkan olika energieffektiviseringsåtgärder får på den svenska bebyggelsens totala energianvändning
- Utgår från historisk nationell energistatistik
- Nettovärme, Köpt värme, Elanvändning
- Indata:
 - Energibesparing
 - Kostnad (merkostnad) + återinvestering
 - Livslängd
 - Utrullningstakt

Energianvändning i dagens småhus

- Total energianvändning: 43,9 TWh/år
 - Uppvärmning och varmvatten: 31,9 TWh/år
 - Hushållsel: 12 TWh/år
- Uppgradering ventilation
 - En stor del av det svenska småhusbeståndet uppfyller inte kravet på normenliga ventilationsflöden
 - Uppgradering till normenlig ventilation i småhusbeståndet bedöms öka energibehovet med 5,5 TWh/år
 - Alternativ total energianvändning: 49,4 TWh/år

Analyserade åtgärder

Kategori	Åtgärd	Ordning	Teknisk möjlig omfattning	Energibesparing (kWh/kvm,år)	Merkostnad (kr/kvm)
Fasadåtgärder	Fasadisolering	4	75 %, pga. bevarandekrav	17,9	1016
Vindsåtgärder	Vindsisolering	1	85 %, pga. bevarandekrav	14,4	66,4
Fönsteråtgärder	Byta fönster, U=1,2	2	75%	19,5	611
	Komplettera med lågenergiglas		75%	13,3	176
Dörråtgärder	Dörrar, U=1,0	3	100%	3,3	49
Ventilationsåtgärder	F -> FTX	6	79 % (F)	Värme: 21,8 / El: -5,7	865
Varmvattenåtgärder	Sammanlagt	5	100%	16,0	90
	Byta vv-beredare	5b	85% (elvärme)	17,1	65
	Snålspolande armaturer	5a	100%	10,4	25
Styr- och regleråtgärder	Sammanlagt	9	100%	26,4	162,6
	Styr och regler, direktel	9a	14 % (Direktel)	9,5	62,5
	Styr, panna	9b	86 % (Vattenburen värme)	23,6	52,6
	Termostatventiler och injustering	9c	100%	5,9	47,5
Konvertering av uppvärmningssätt	BVP + vattenburet	7	5 % (Direktel)	101,6	1361
	BVP		3 % (Vattenburen el)	78,3	823
	FJV + vattenburet		5 % (Direktel)	1,5	943
	Luft/luft-VP		8 % (Elvärmda, exkl värmepump)	33,6	144
	FJV		3 % (Vattenburen el)	4,5	296
Solenergi	Solceller (max)	8	100%	46	1052
	Solceller (25%)		100%	18	421
	Solvärme (max)		100%	95	1191
	Solvärme (25 %)		100%	38	476
Vitvaror/Belysning	Kyl/Frys	10	100%	3,8	36
	Diskmaskin		100%	0,8	11
	Tvätt/tork		100%	0,9	23
	Spis		100%	1	19
	Byta till LED		100%	1,4	0,7

I HEFTIG kan 10 åtgärder analyseras/visualiseras samtidigt

Vi har valt:

- Fasadåtgärder
- Vindsisolering
- Fönsteråtgärder
- 'Dörråtgärder
- Varmvattenåtgärder
- Styr och regler
- Konvertering
- Solenergi
- Vitvaror & belysning

Fyra scenarier

- Teknisk potential
- Ingenjörspotential
- Rimligt genomförande
- Halvering av energianvändningen

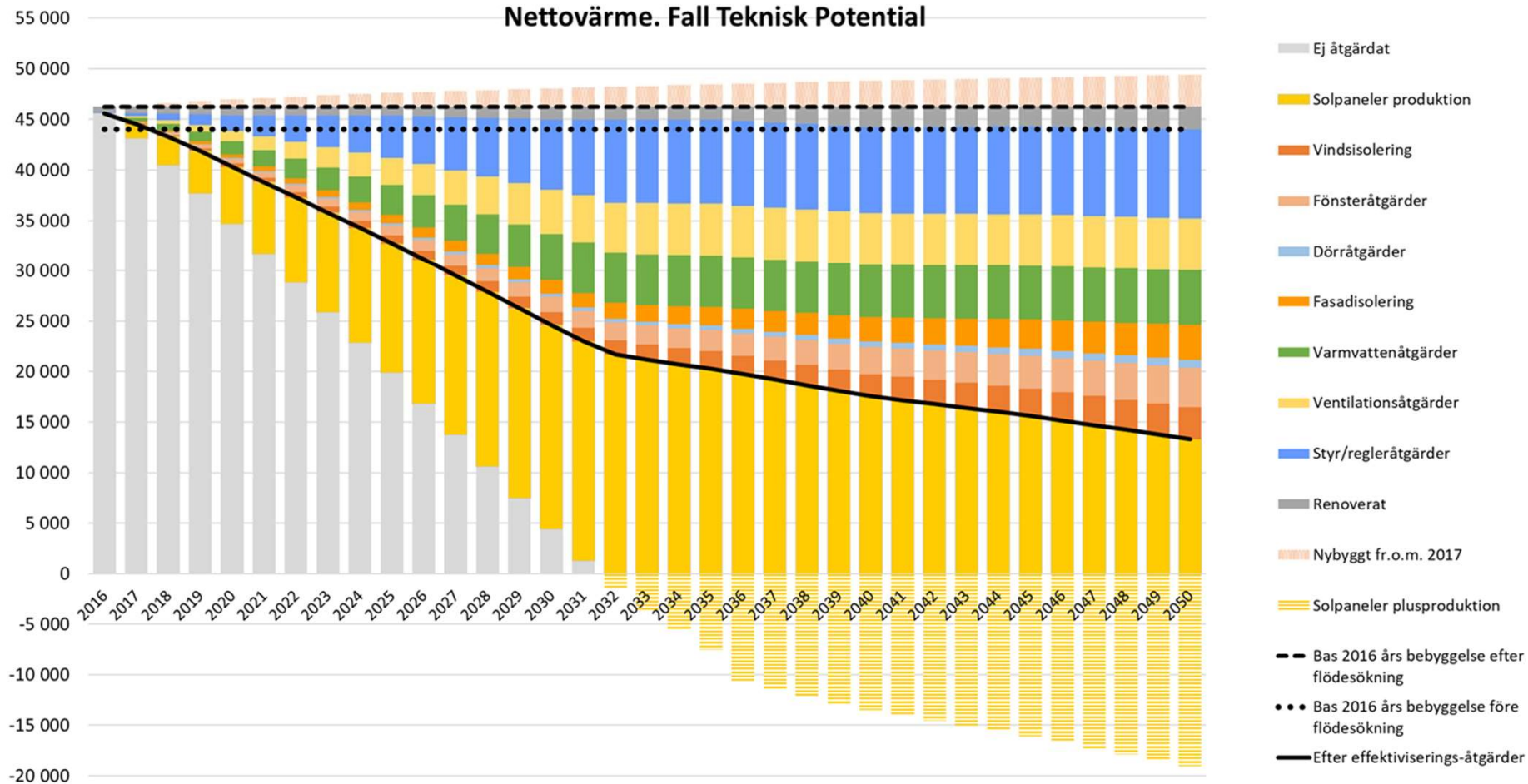
Utrullningstakt och avgränsningar

För vart och ett av scenarierna har en bedömning gjorts av i vilken omfattning de valda åtgärderna kan genomföras

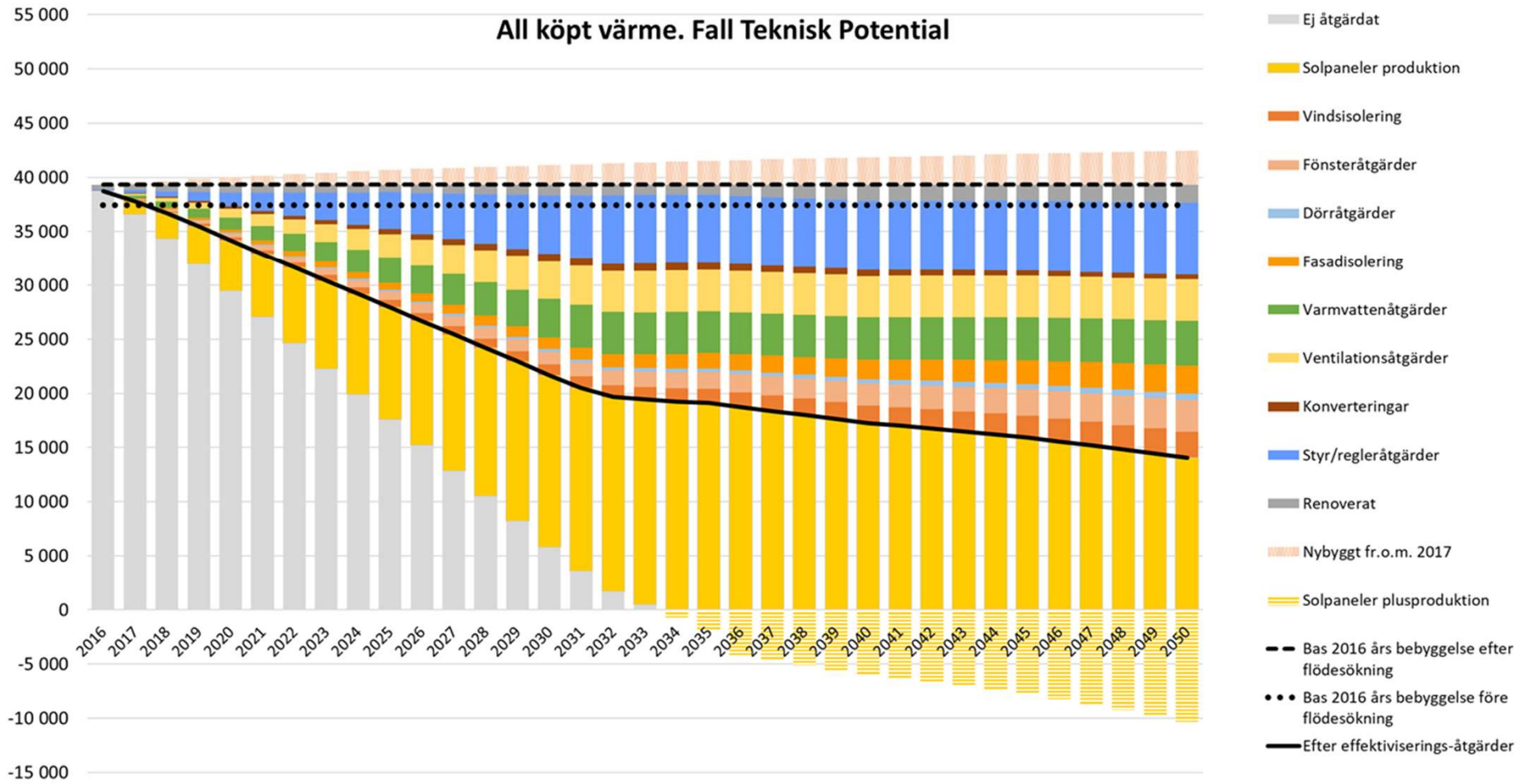
Hänsyn har tagits till i vilken mån åtgärden är tillämplig, husens ålder, varsamhetskrav m.m.

Antaganden har gjorts avseende när åtgärder kan tänkas ske och i vilken mån åtgärder kan stimuleras med nya/förändrade styrmedel

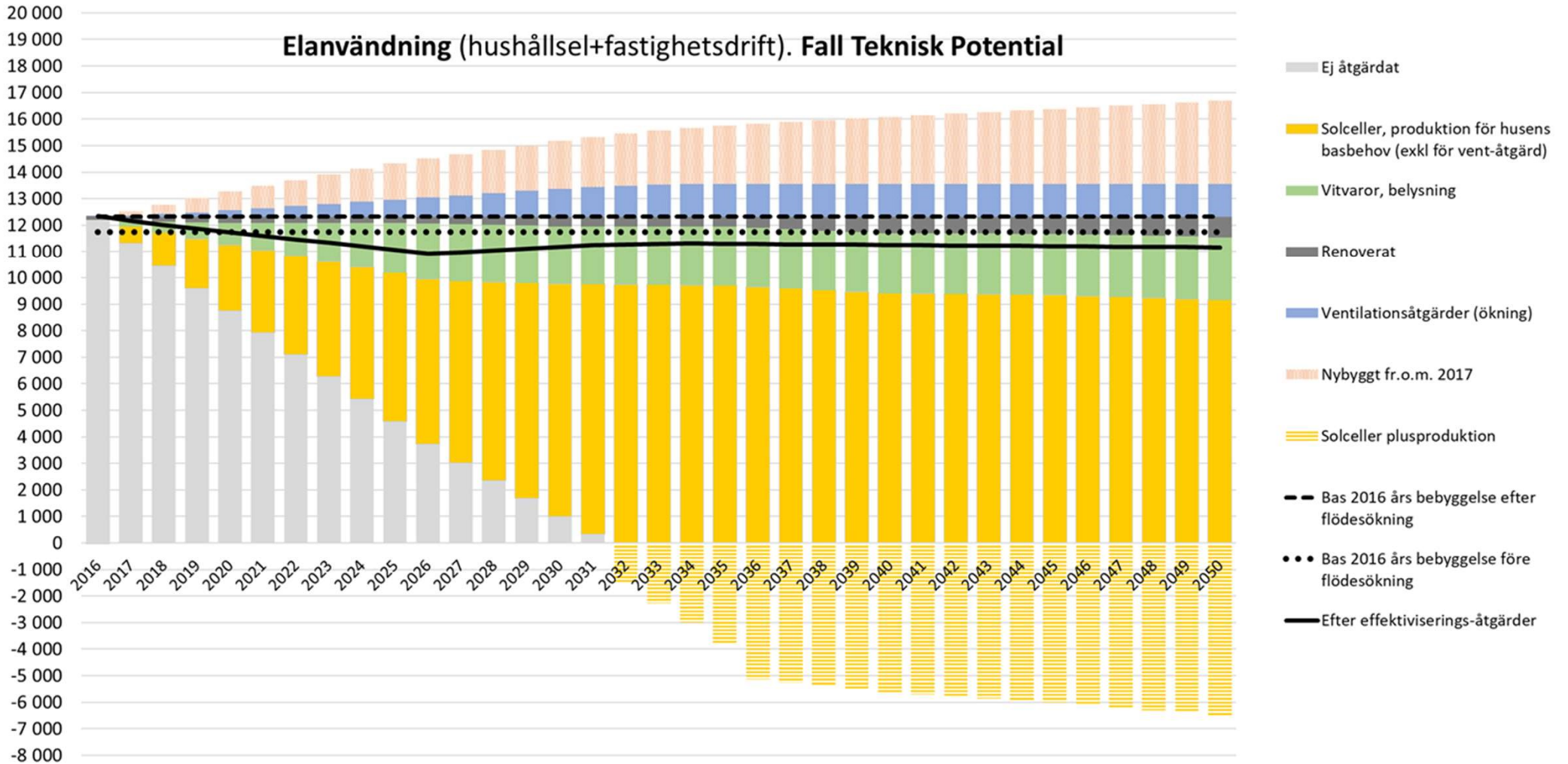
Nettovärme. Fall Teknisk Potential

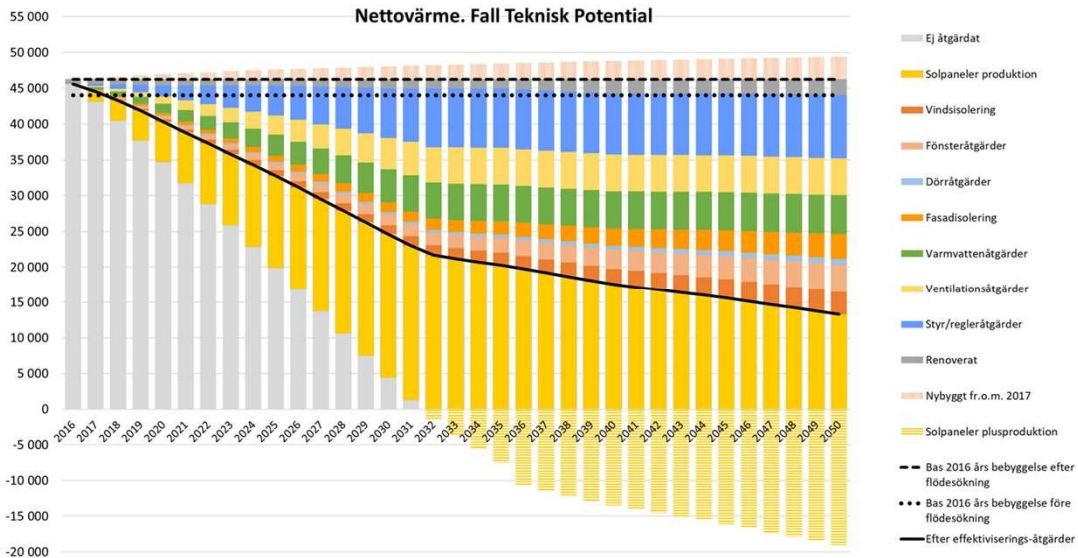
All köpt värme. Fall Teknisk Potential

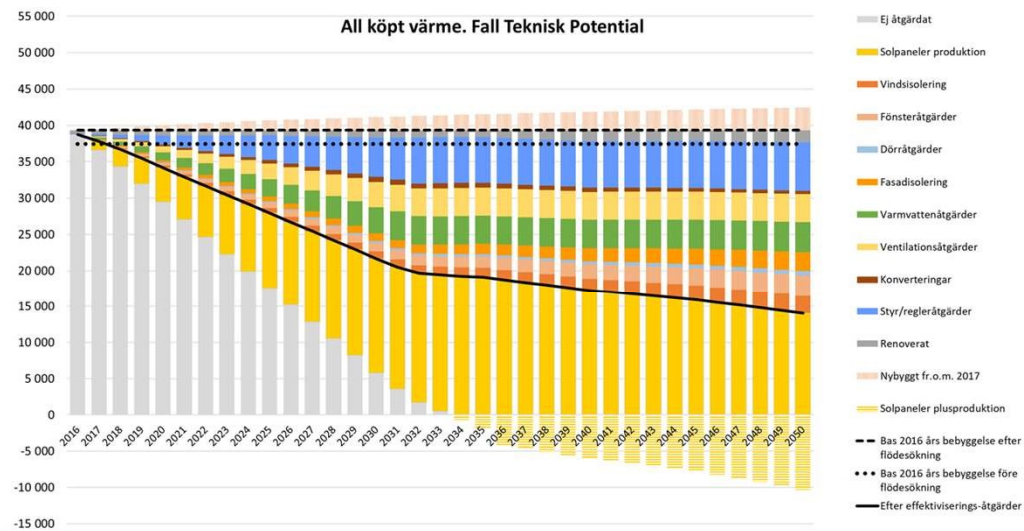
Elanvändning (hushållsel+fastighetsdrift). Fall Teknisk Potential

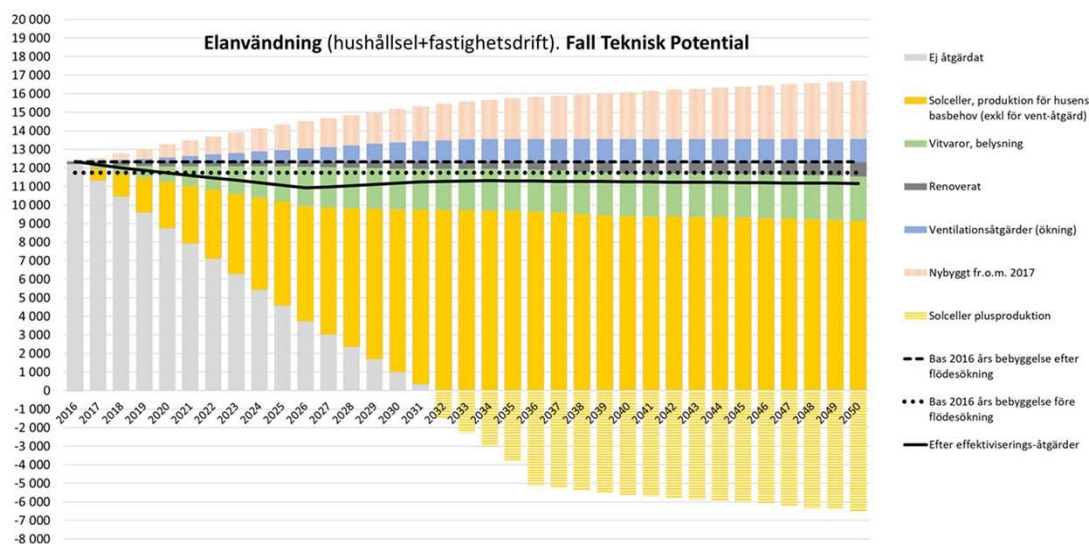
Nettovärme. Fall Teknisk Potential

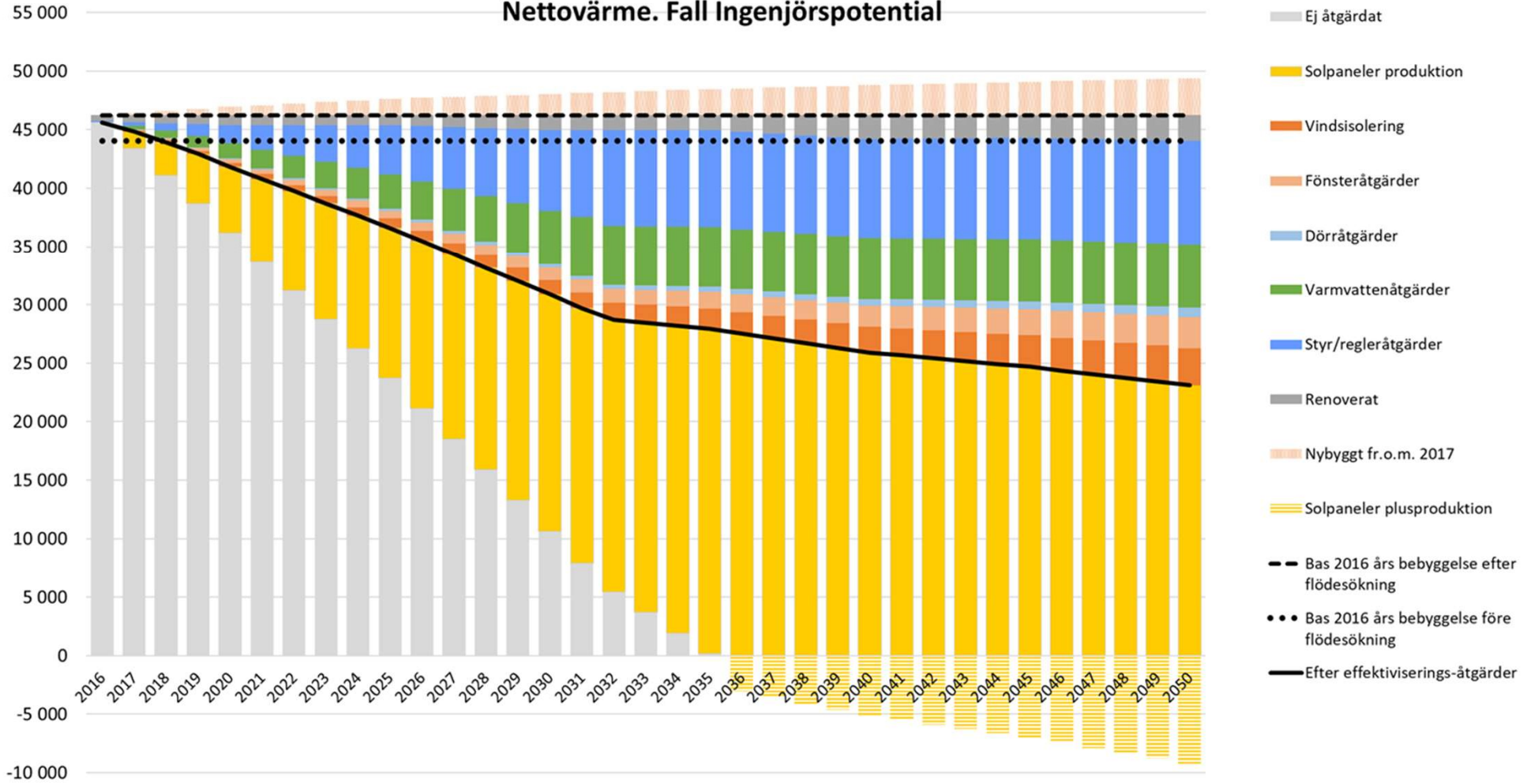
All köpt värme. Fall Teknisk Potential

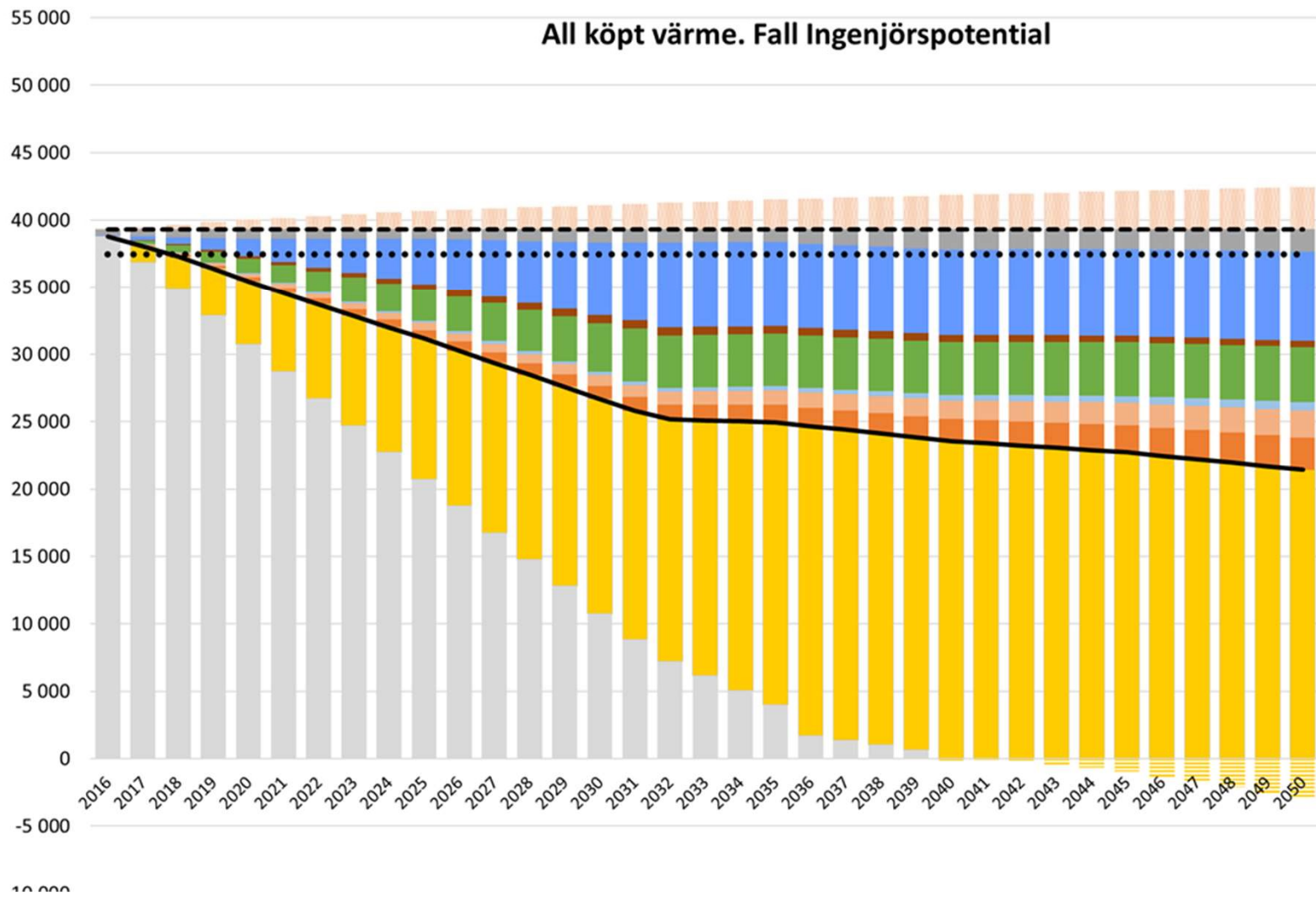

Elanvändning (hushållsel+fastighetsdrift). Fall Teknisk Potential

Nettovärme. Fall Ingenjörspotential

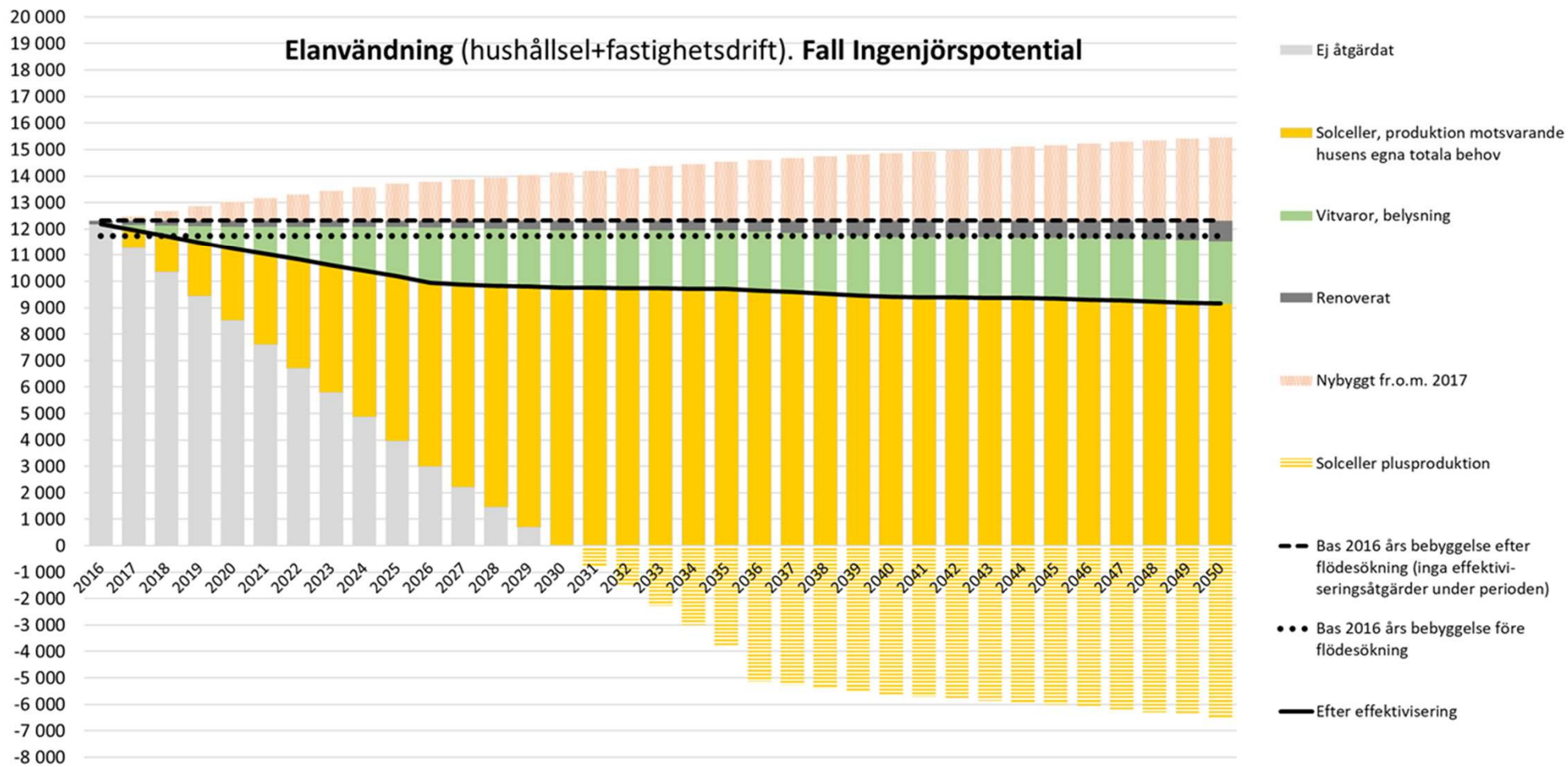

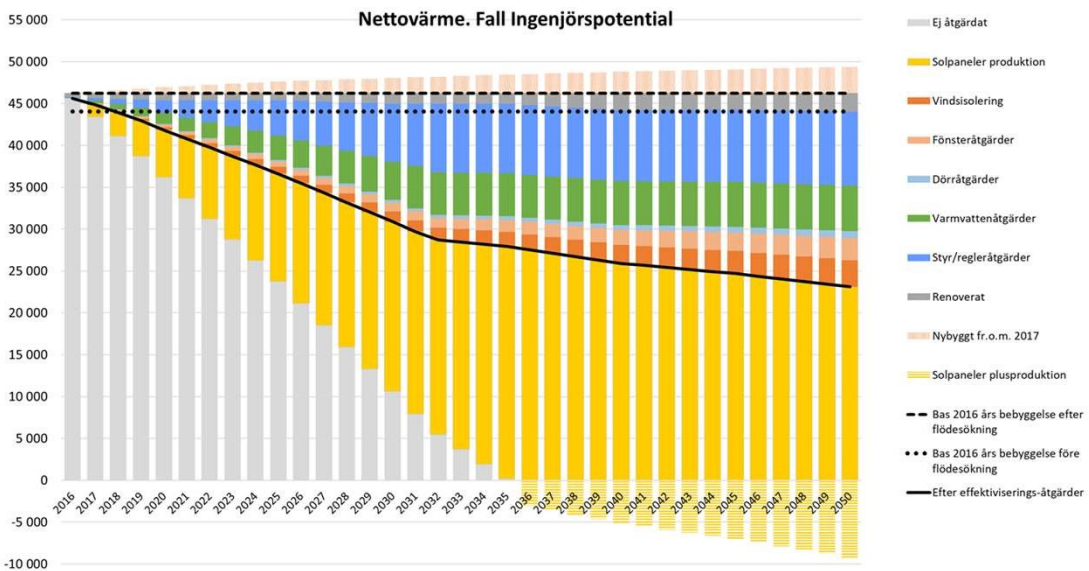
- Ej åtgärdat
- Solpaneler produktion
- Vindsisolering
- Fönsteråtgärder
- Dörråtgärder
- Varmvattenåtgärder
- Konverteringar
- Styr/regleråtgärder
- Renoverat
- Nybyggt fr.o.m. 2017
- Solpaneler plusproduktion
- Bas 2016 års bebyggelse efter flödesökning
- Bas 2016 års bebyggelse före flödesökning
- Efter effektiviserings-åtgärder

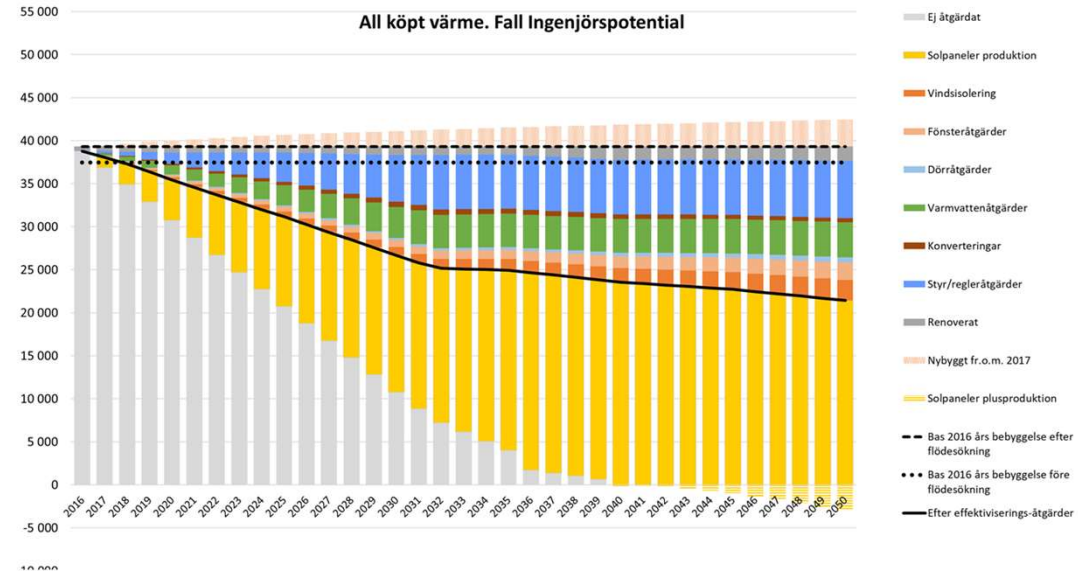
Elanvändning (hushållsel+fastighetsdrift). Fall Ingenjörspotential

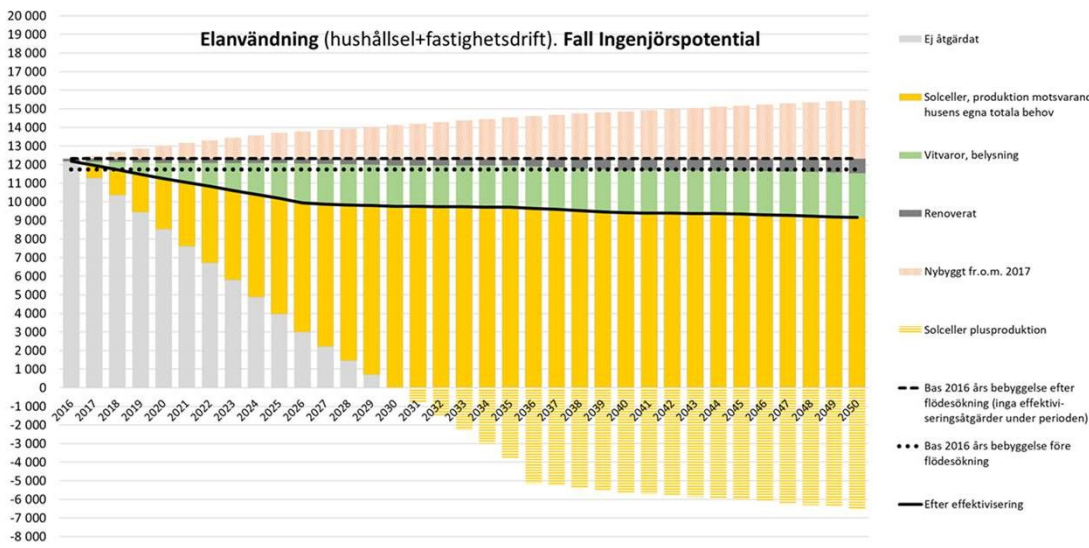
Nettovärme. Fall Ingenjörspotential

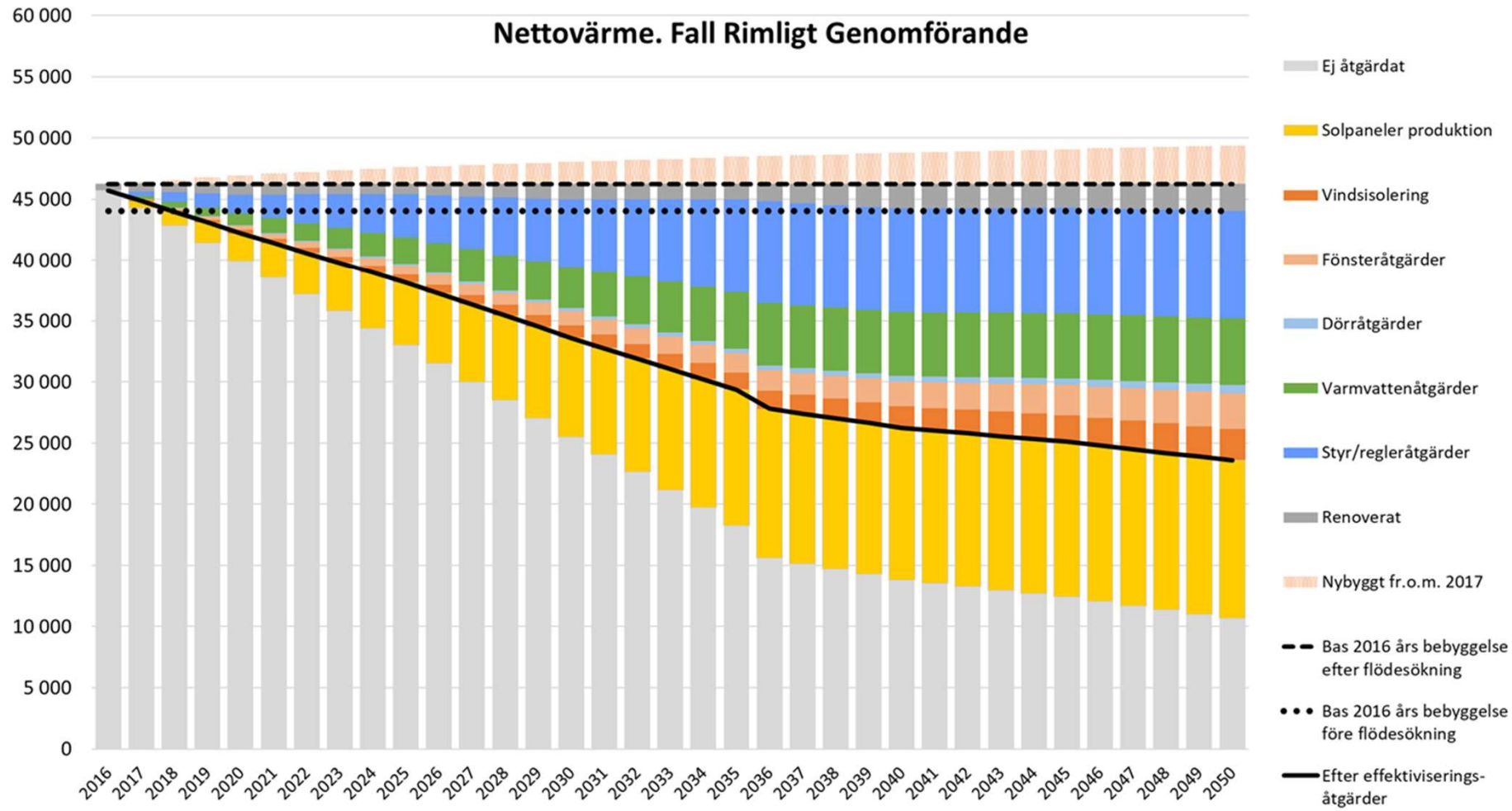
All köpt värme. Fall Ingenjörspotential

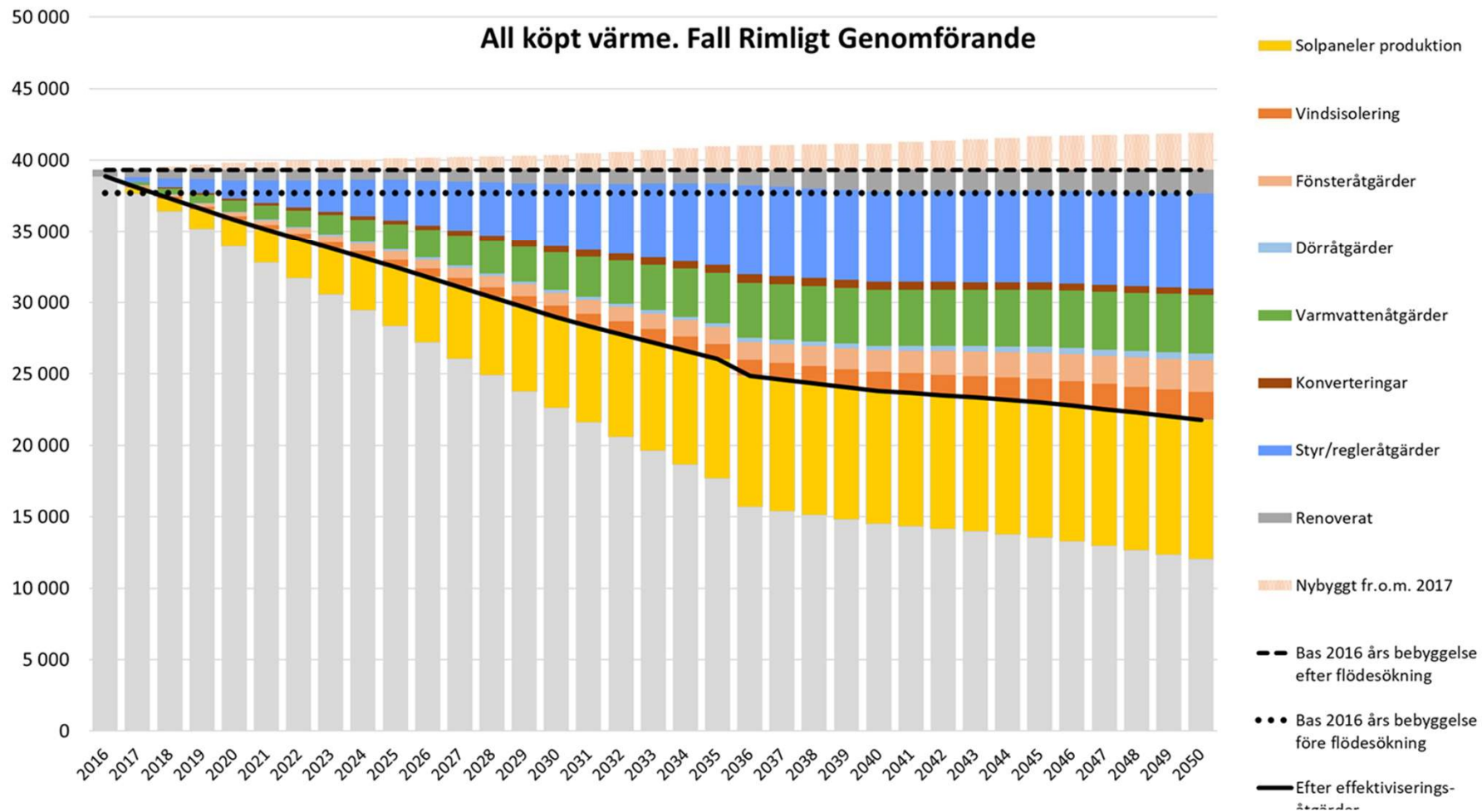
Elanvändning (hushållsel+fastighetsdrift). Fall Ingenjörspotential

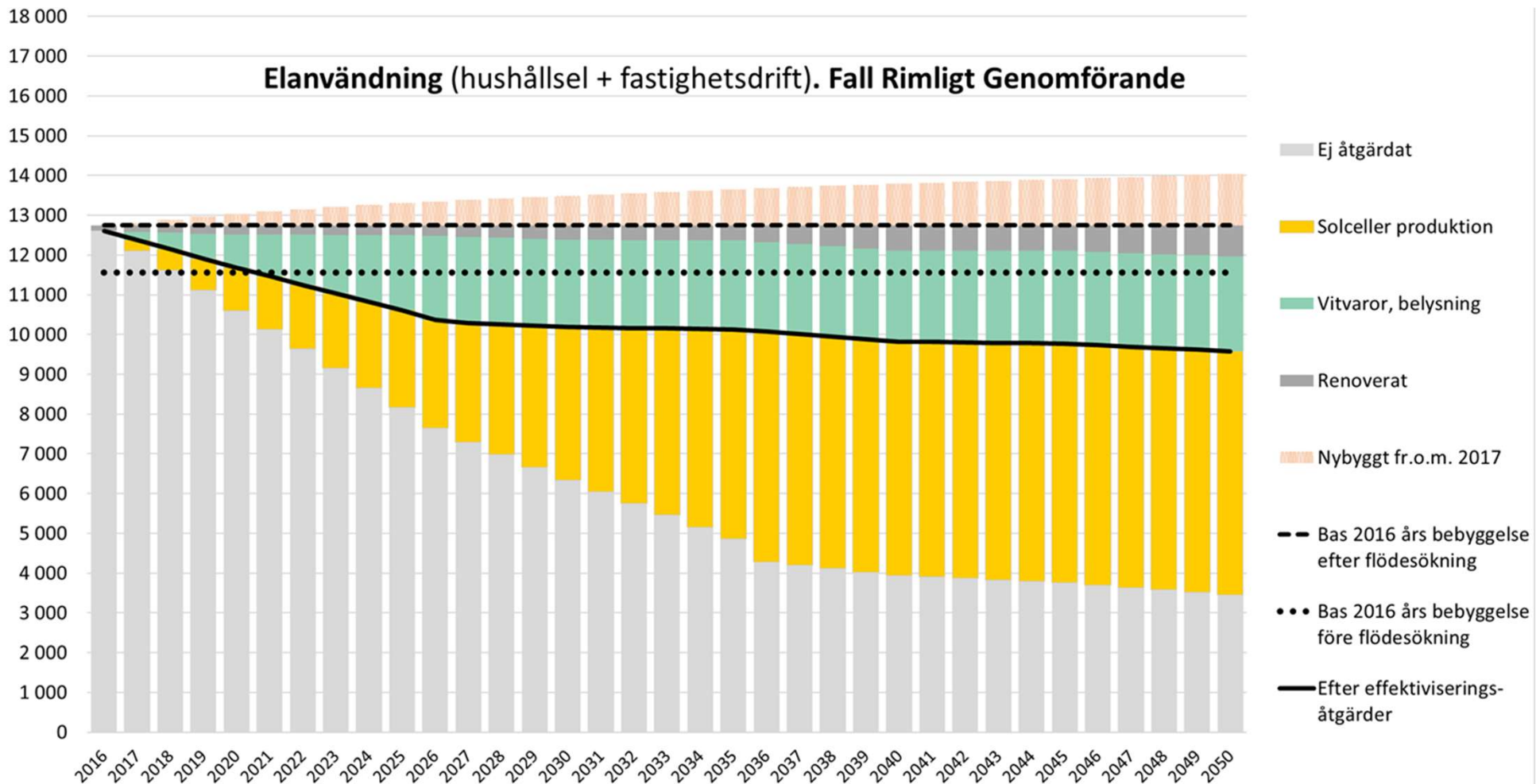
Nettovärme. Fall Rimligt Genomförande

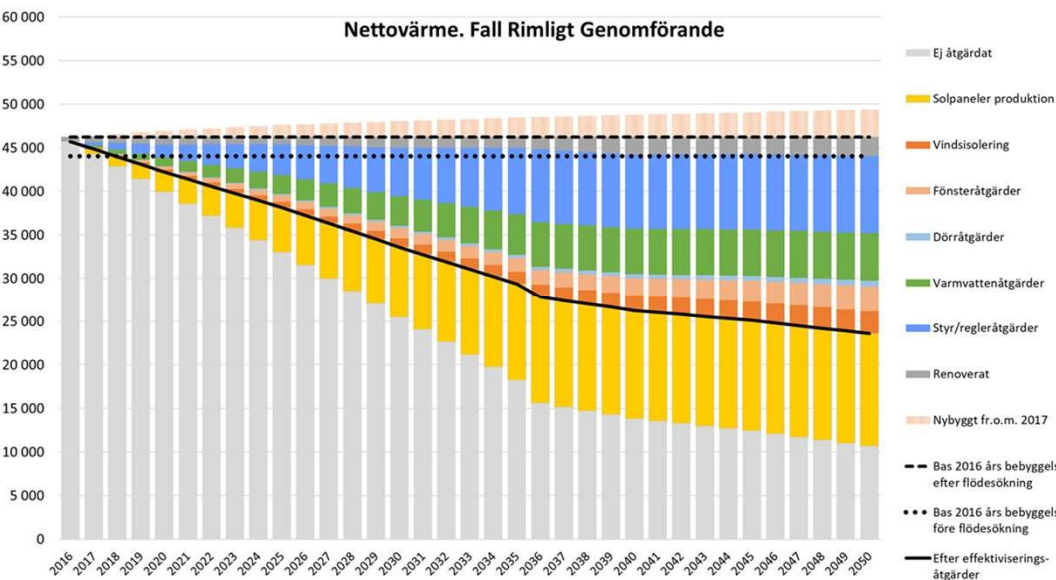
All köpt värme. Fall Rimligt Genomförande

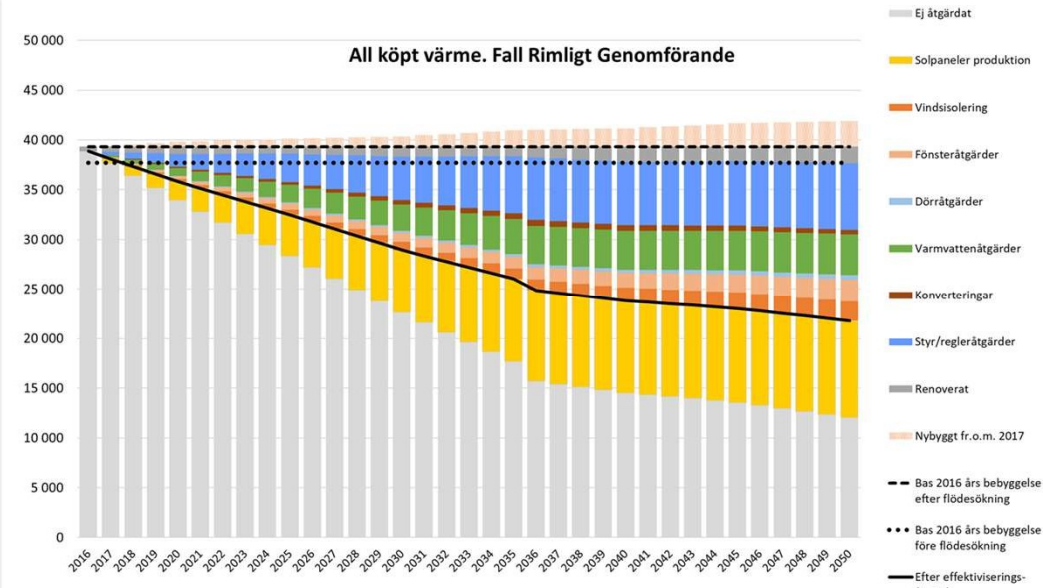
Elanvändning (hushållsel + fastighetsdrift). Fall Rimligt Genomförande

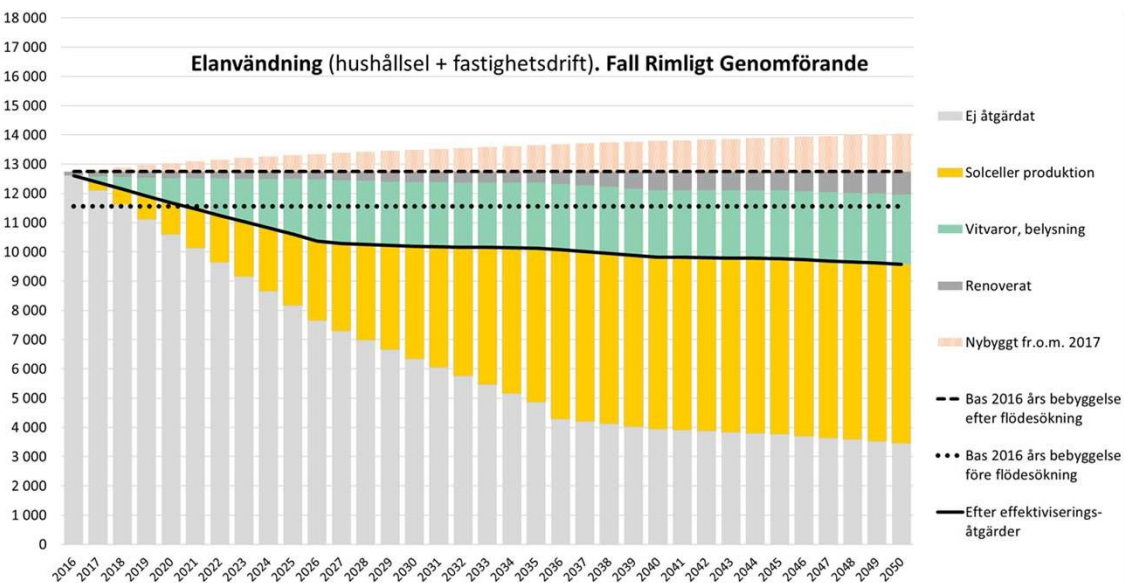
Nettovärme. Fall Rimligt Genomförande

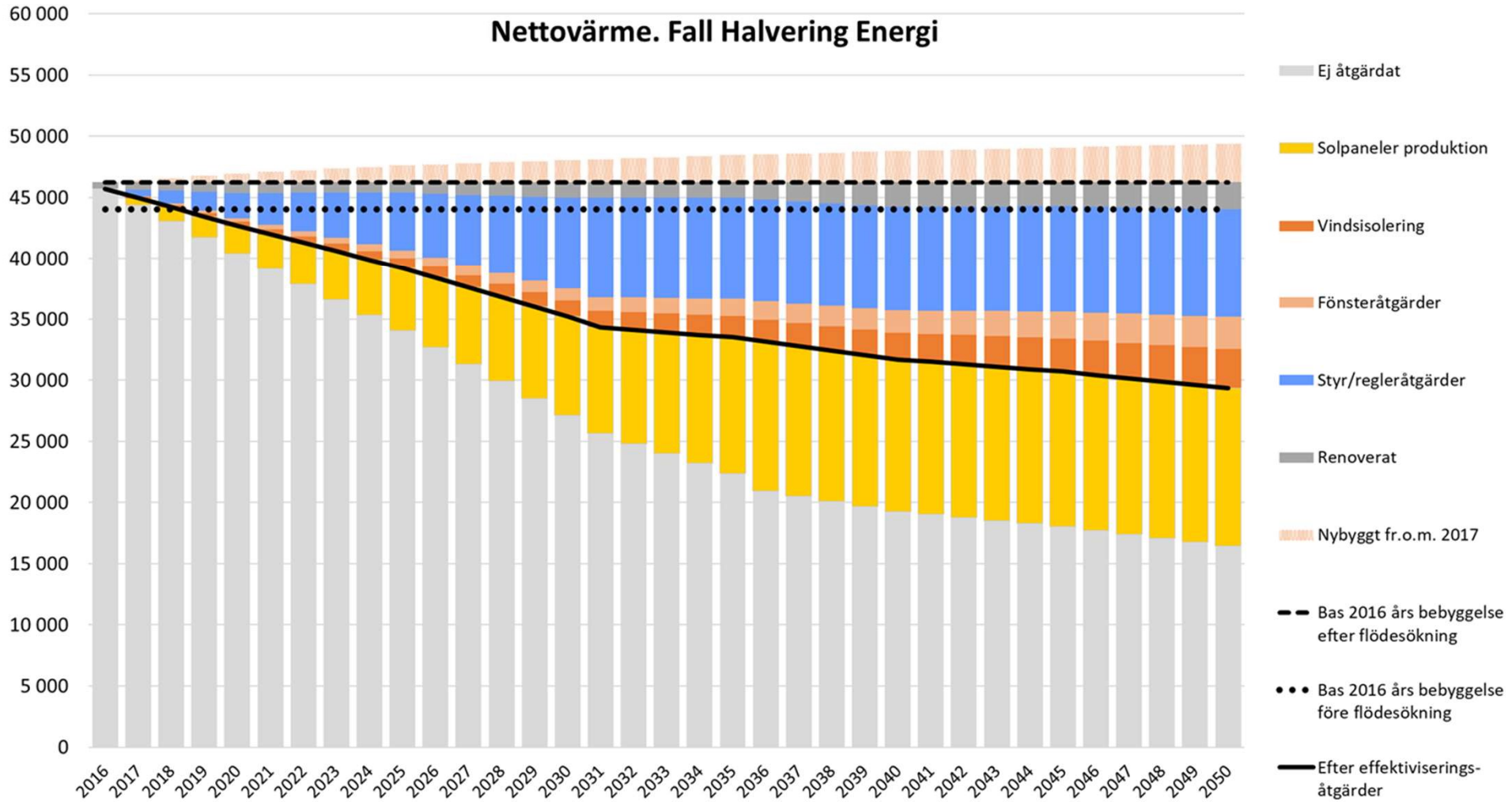
All köpt värme. Fall Rimligt Genomförande

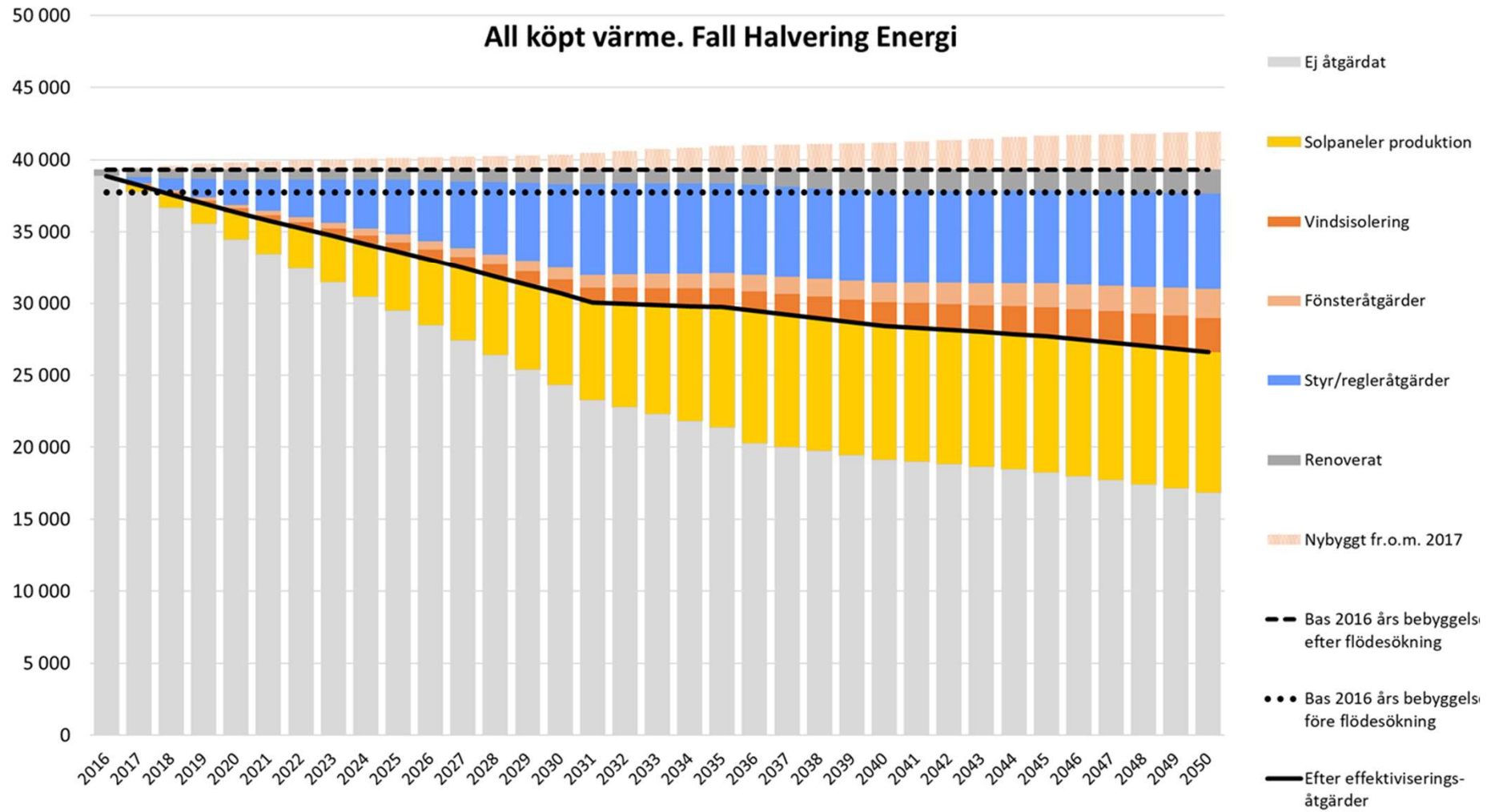
Elanvändning (hushållsel + fastighetsdrift). Fall Rimligt Genomförande

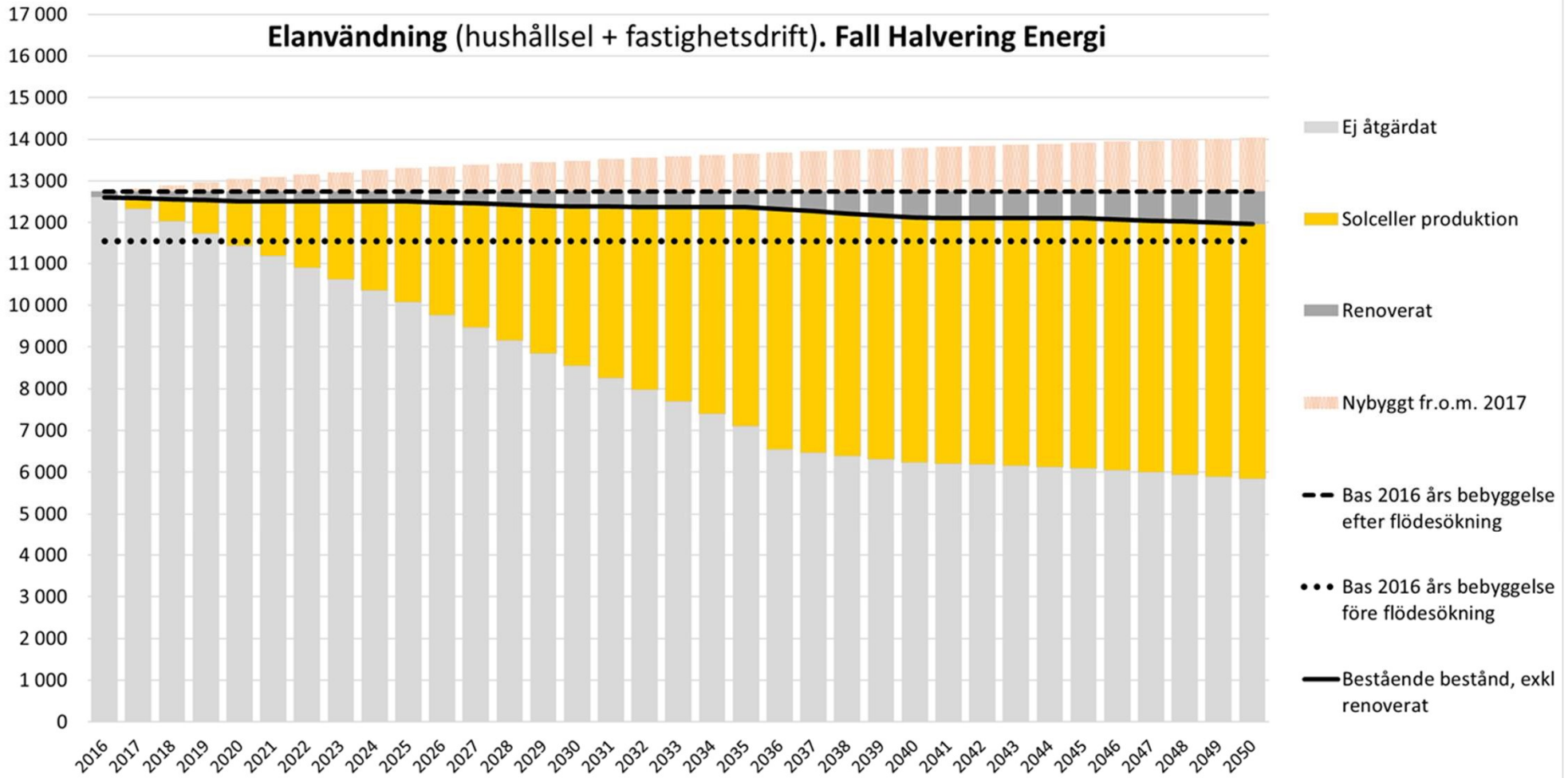
Nettovärme. Fall Halvering Energi

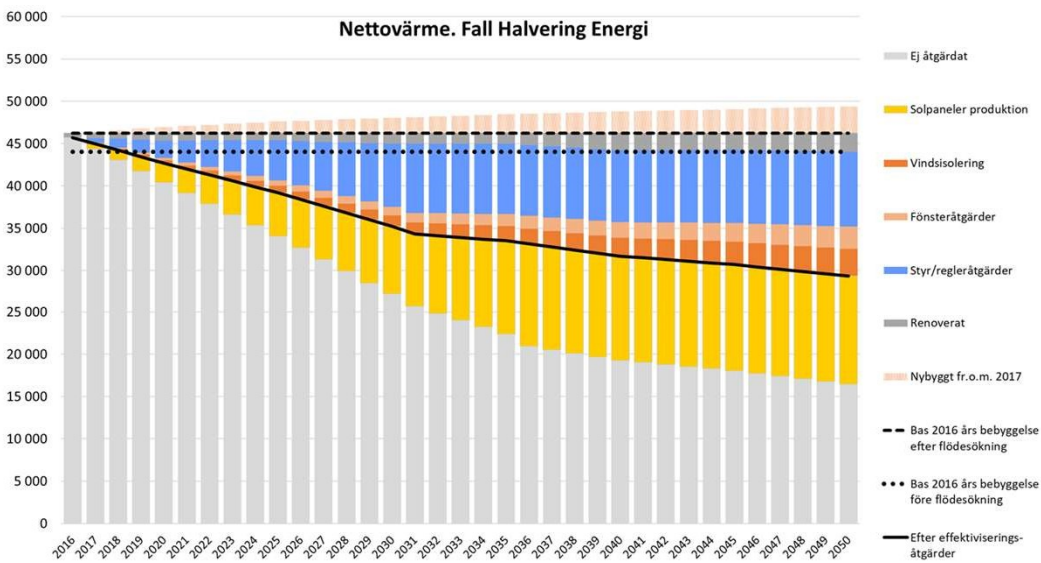
All köpt värme. Fall Halvering Energi

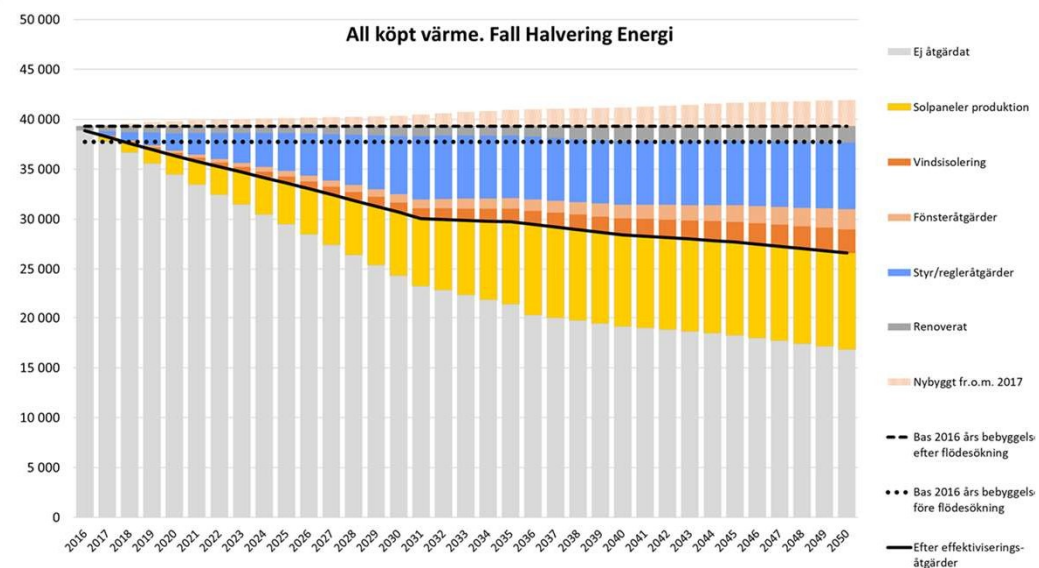
Elanvändning (hushållsel + fastighetsdrift). Fall Halvering Energi

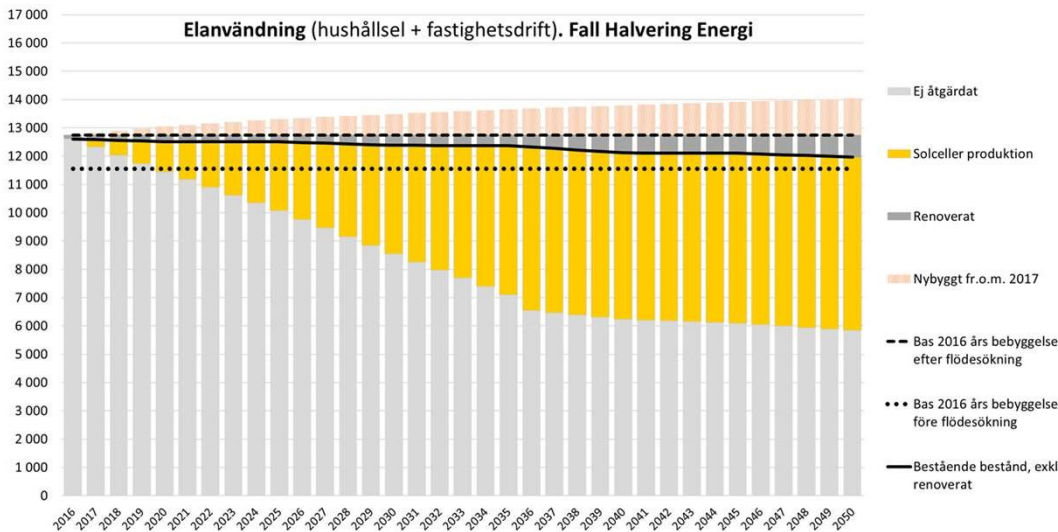
Nettovärme. Fall Halvering Energi

All köpt värme. Fall Halvering Energi

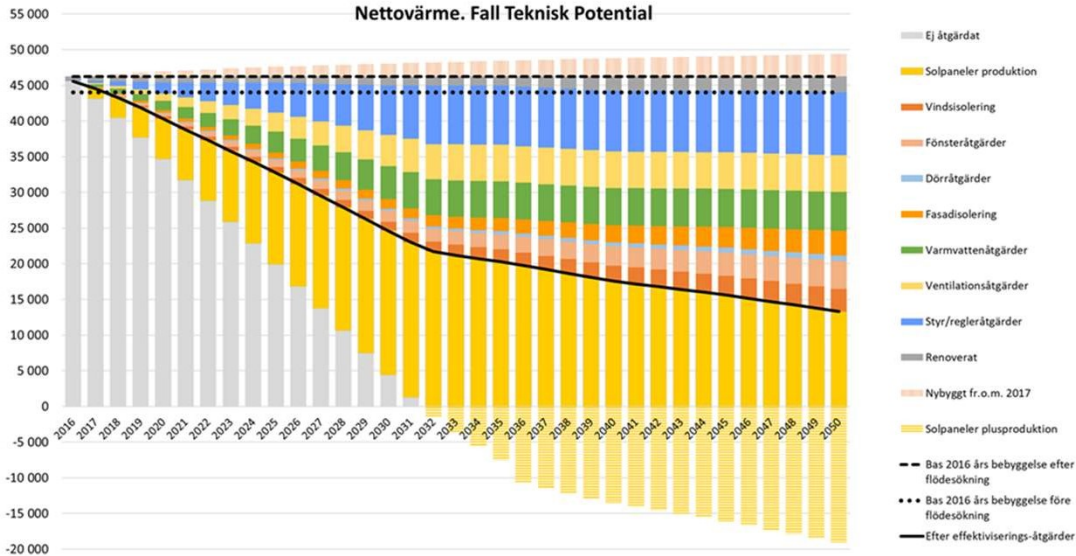

Elanvändning (hushållsel + fastighetsdrift). Fall Halvering Energi

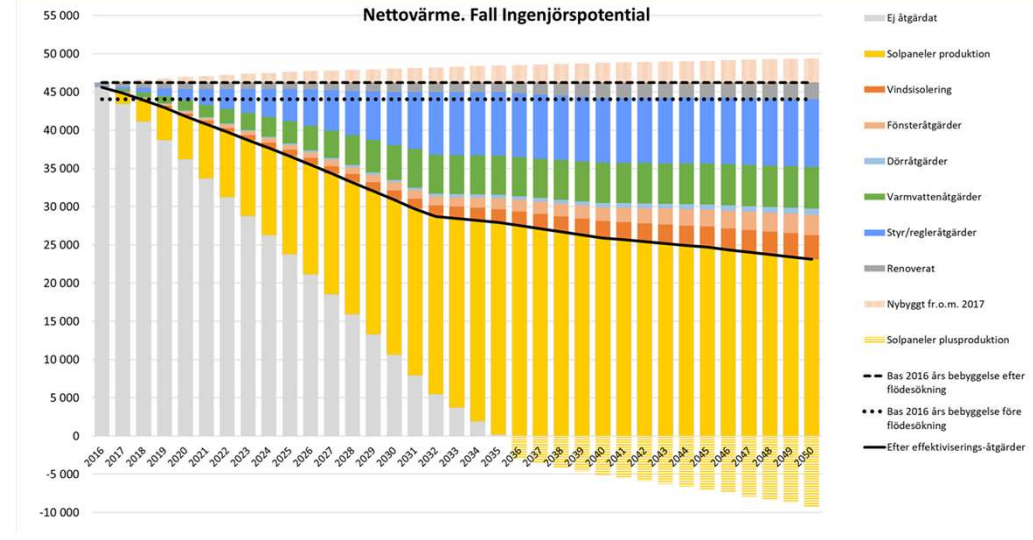

Alla scenarier - Nettovärme

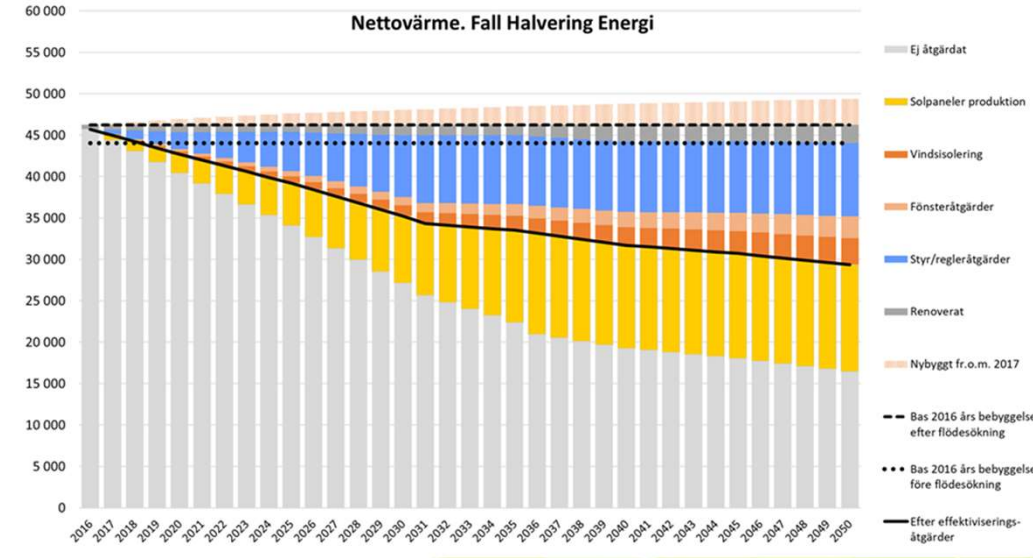
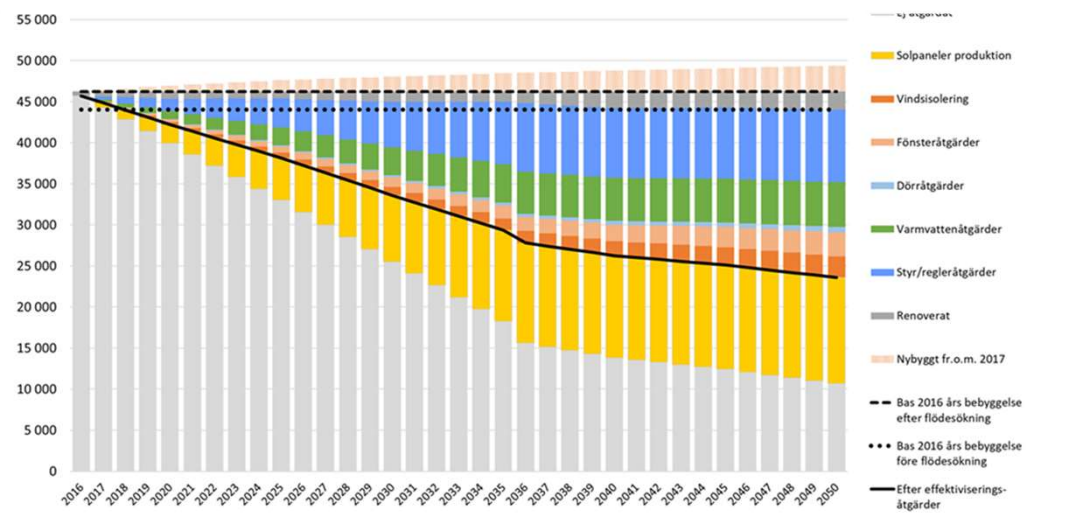
Nettovärme. Fall Teknisk Potential

Nettovärme. Fall Ingenjörspotential

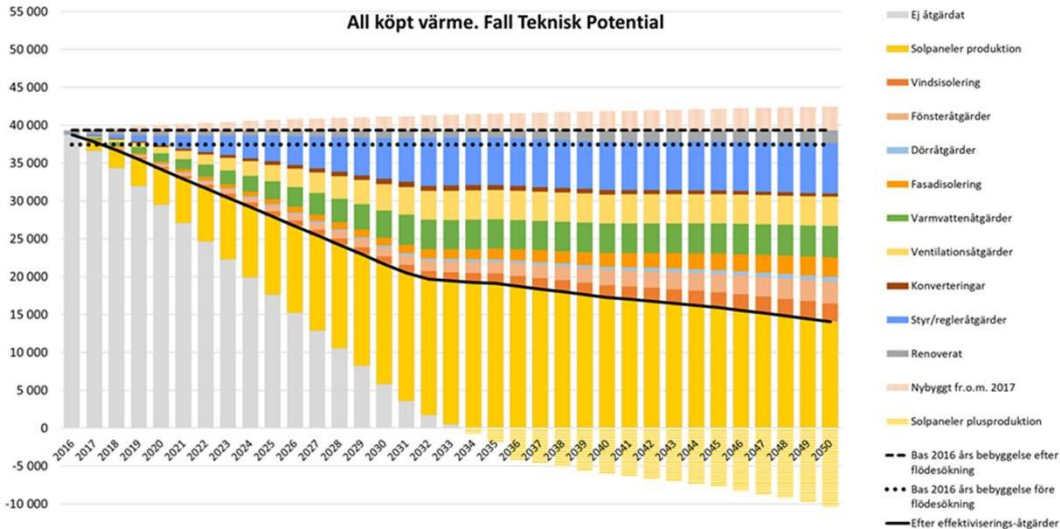

Nettovärme. Fall Halvering Energi

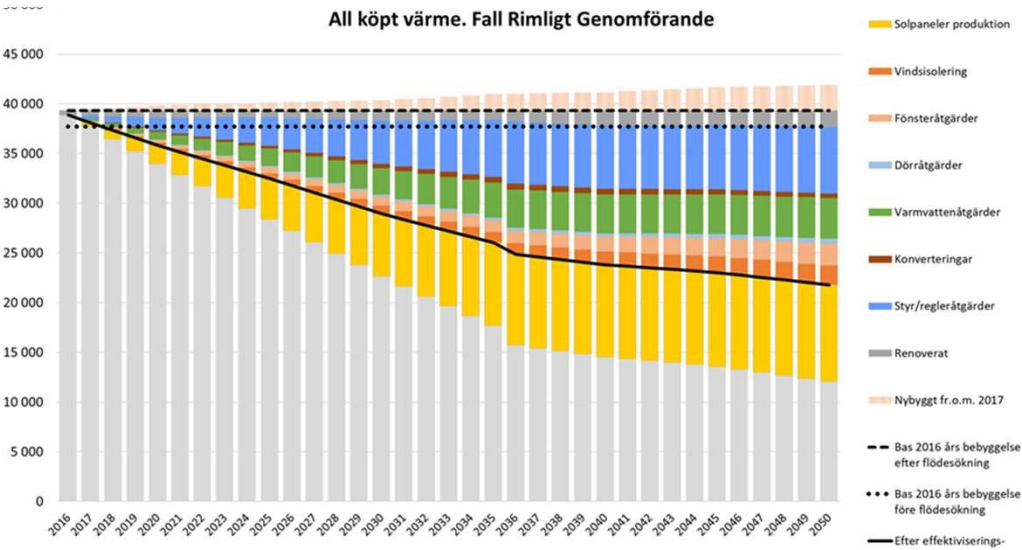

Alla scenarier – Köpt värme

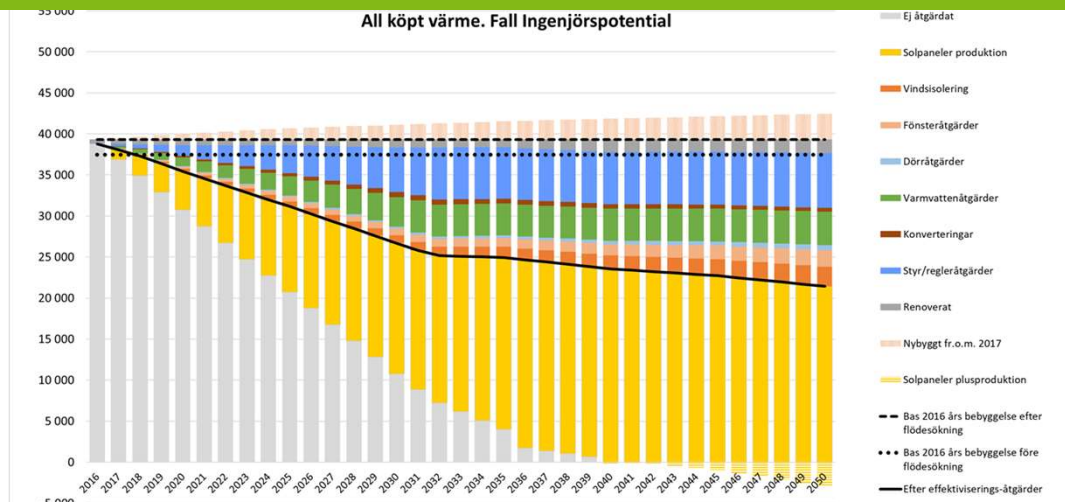
All köpt värme. Fall Teknisk Potential

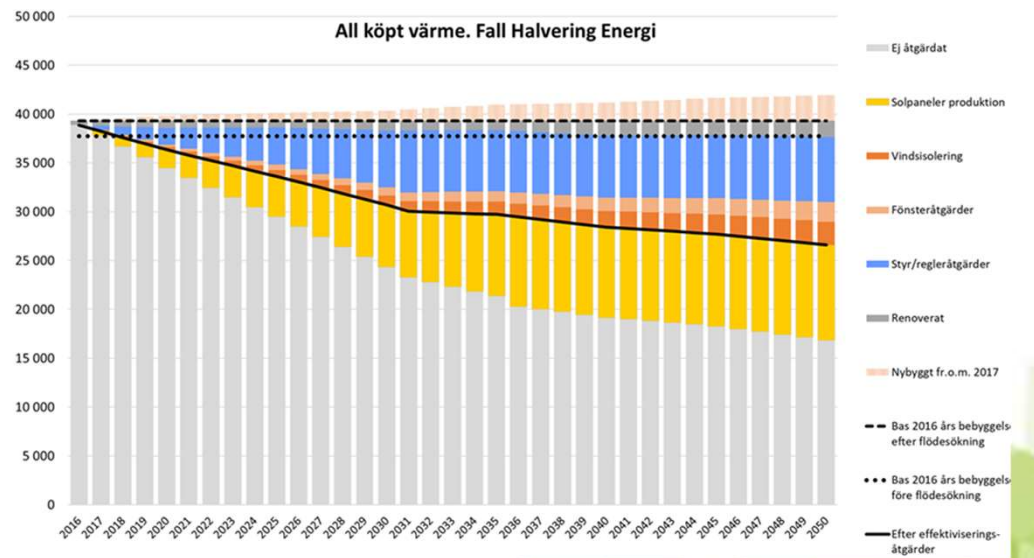
All köpt värme. Fall Rimligt Genomförande

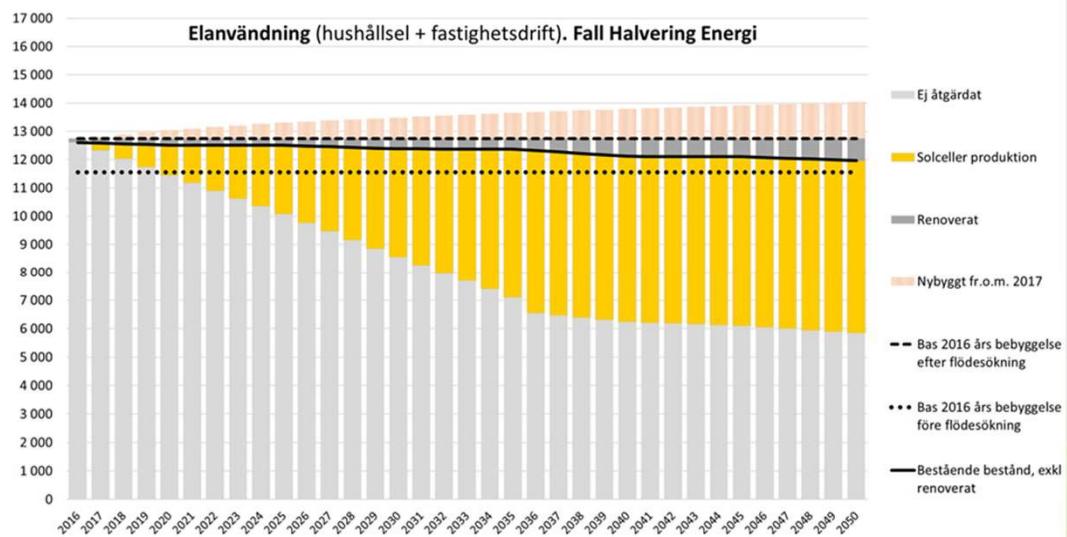
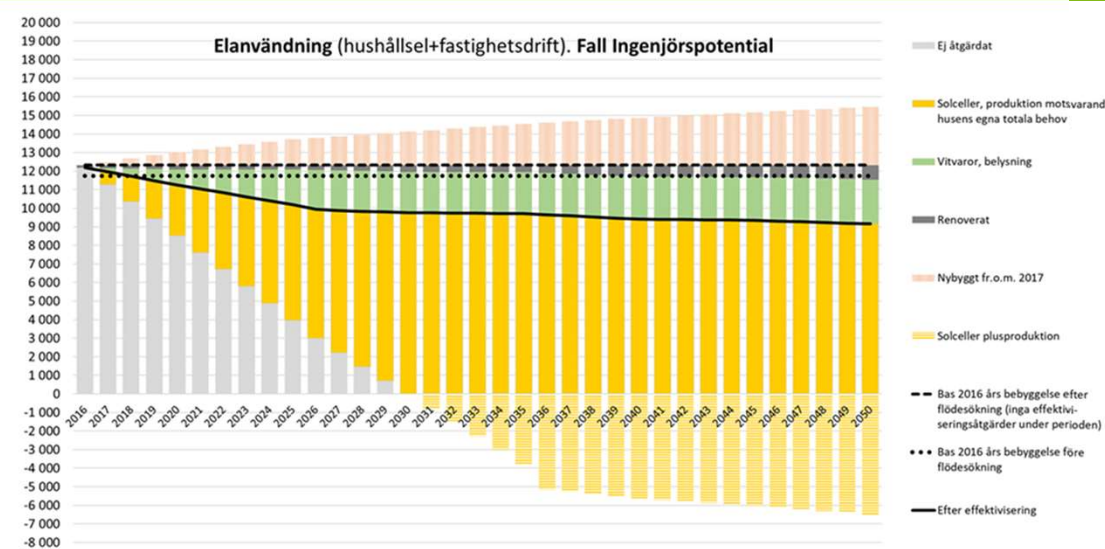
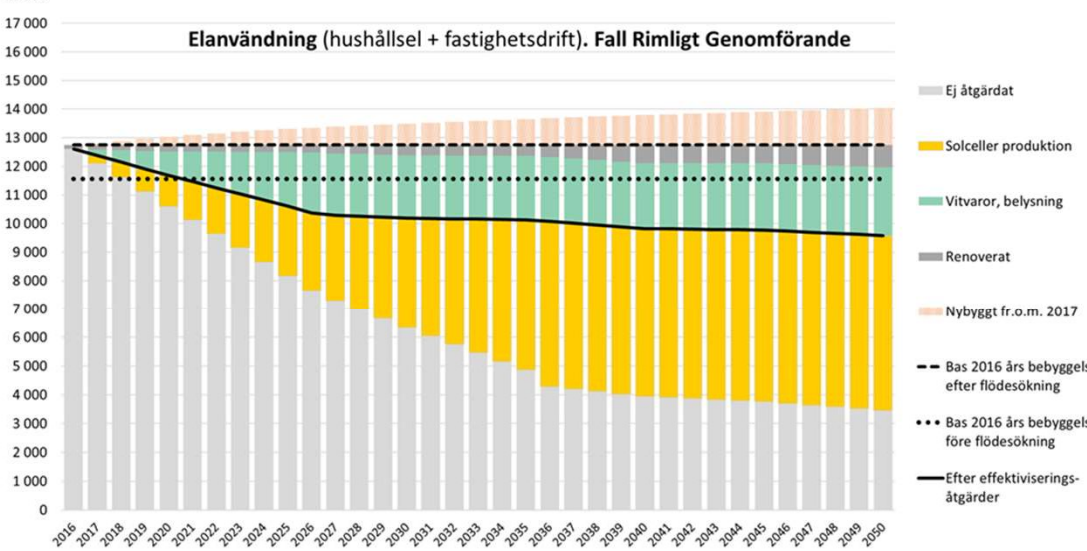
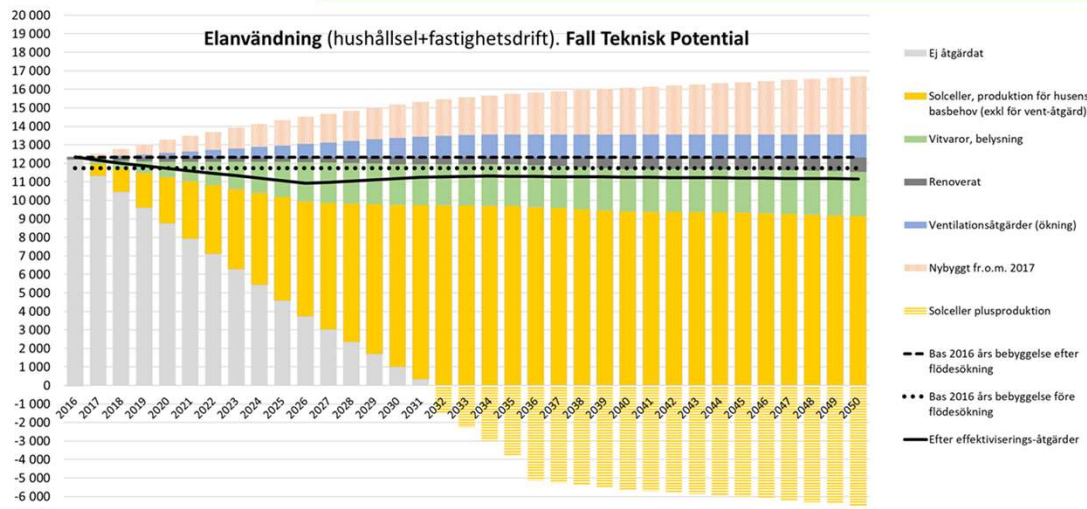

All köpt värme. Fall Ingenjörspotential

All köpt värme. Fall Halvering Energi

Slutsatser

- Den lönsamma potentialen för energieffektivisering i småhus är mycket stor
- Men trots att en så stor potential är lönsam blir endast en liten del av åtgärderna realiserade - det gäller att hitta vägar att stimulera småhusägarna att vidta fler åtgärder
- Det är lättare att minska värmeanvändningen än elanvändningen

TACK FÖR ER UPPMÄRKSAMHET!

Katarina Westerbjörk, katarina.westerbjork@wsp.com

Agneta Persson, agneta.persson@anthesisgroup.com

Anders Göransson, anders.goransson@profu.se

<http://energieffektivasmahus.se/projects/potential-for-energieffektivisering-i-smahussektorn/>